

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด มีพื้นที่ 11.63 ตารางกิโลเมตร มีประชากร ณ เดือนกันยายน 2551 จำนวน 34,637 คน (อ้างอิงใน สรุปรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบายของนายกเทศมนตรี เมืองร้อยเอ็ด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2551) เป็นชุมชนเมืองที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นศูนย์กลางของส่วนราชการมีการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ การค้า การพาณิชย์ และบริการค่อนข้างสูง ทั้งอาคารพาณิชย์ ศูนย์บริการร้านอาหาร ซึ่งปกติแล้วความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ มักจะประสบปัญหาต่าง ๆ มากมาย เช่น เรื่องการจราจร เรื่องความสะอาดและ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ระบบสาธารณูปโภคและสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ฯลฯ

เรื่องความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองนับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง เพราะความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นดัชนีชี้บ่งบอกถึงคุณภาพและระดับ ความเจริญของพลเมืองและบ้านเมือง ฉะนั้น เมื่อวิเคราะห์พระราชบัญญัติรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 จะพบว่ามูลเหตุที่ทำให้บ้านเมือง ขาดความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยมีหลายประการ อาทิ การปลูกต้นไม้แล้ว ไม่ดูแลรักษา การโฆษณาด้วยการปิด ติ่ง หรือ โปสเตอร์แผ่นประกาศ หรือใบปลิว การขีดเขียน บนกำแพงหรือพื้นถนน การบรรทุกสัตว์ กระจวด หิน ดิน เลน ทราช สิ่งปฏิกูล และขยะมูลฝอย ทำให้ตกล่นบนถนน การจ่อครบนทางเท้า การกองวัสดุใด ๆ บนถนน การปรุงอาหาร ขายอาหารหรือสินค้าบนทางเท้า ฯลฯ จากการศึกษาแผนงานพัฒนาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด เกี่ยวกับการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด พบว่า ปัญหาด้านการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง มีสาเหตุสำคัญ มาจากผู้ประกอบการร้านค้า หาบเร่ แผงลอย ที่ต้องตั้งวางสิ่งของหรือที่ต้องปรุงอาหาร ขายอาหาร หรือสินค้าบนทางเท้านั่นเอง หากเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดสามารถจัดระเบียบ ผู้ประกอบการร้านค้า หาบเร่ แผงลอยให้เป็นระเบียบตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ได้จะช่วยทำให้เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยมากขึ้น โดยเฉพาะผู้ใช้ทางเท้าจะได้รับความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น ทำให้การอยู่ร่วมกันของคนในสังคมมีความสุข ดังวิสัยทัศน์ของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดที่ว่า

“ร้อยเอ็ดเมืองนำอยู่ ผู้คนน่ารัก พุ่มพืดำนานเมือง ลือเลื่องประเพณีวัฒนธรรมงามล้ำแหล่ง
ท่องเที่ยว” ฉะนั้น เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จึงได้กำหนดมาตรการขึ้นมาเพื่อดำเนินการจัดระเบียบ
การจำหน่ายสินค้าของผู้ประกอบการค้าภายในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด (อ้างใน รายงาน
การประชุม เรื่อง แนวทางแก้ไขปัญหาคารวางสินค้าบนทางเท้าและผิวจราจร) กล่าวคือ

1. มาตรการตั้งวางสินค้าและวัสดุสิ่งของบนทางเท้า
2. มาตรการแขวนสินค้าล่อออกมาแนวเขตของทางเท้า
3. มาตรการตั้งวางหรือแขวนสินค้าและวัสดุสิ่งของด้านล่างบนผิวจราจร
4. มาตรการแขวน ผูก ตาก เกี่ยวผ้าใบ หลอดไฟ หรือสิ่งอื่นใดกับต้นไม้ หรือเครื่องหมาย

จราจร หรือในที่สาธารณะ

5. มาตรการตั้งวางสินค้าหรือสะสมวัสดุสิ่งของเกินความจำเป็นบนทางเท้า

6. มาตรการทำเพิงพักถาวรหรือกึ่งถาวร เพื่อทำการค้าหรือเก็บวัสดุสิ่งของบนทางเท้า

หรือในที่หรือทางสาธารณะ

7. มาตรการให้เก็บสินค้าหรือวัสดุสิ่งของ ตลอดจนรักษาความสะอาดให้เรียบร้อย
หลังสิ้นสุดระยะเวลาทำการค้าในแต่ละวัน

8. มาตรการวางรางเหล็ก คอกเหล็ก กรวย เก้าอี้ หรือวัสดุอื่น ๆ ตลอดจนเทปูนเป็น
ทางลาดเอียงเชื่อมต่อกับทางเท้าของเทศบาล ซึ่งเป็นการกั้นพื้นที่บริเวณหน้าบ้านหรือหน้าร้าน
ของตนเอง เพื่อมิให้บุคคลอื่นนำรถไปจอด

ผลของการออกมาตรการดังกล่าว ปรากฏว่า ถนนสายสำคัญ ๆ ก็ยังมีผู้ประกอบการ
ร้านค้า หาบเร่ แผงลอย ตั้งวางขายสินค้าหรือสิ่งของต่าง ๆ ทำให้เจ้าหน้าที่เทศกิจจะต้อง
มีการจับกุมตลอดเวลา กล่าวคือ เมื่อเจ้าหน้าที่เทศกิจไปไล่จับผู้ค้าหาบเร่ แผงลอยก็หนี
ครั้งเจ้าหน้าที่เทศกิจผ่านไปแล้ว ผู้ค้าก็ออกมาตั้งวางขายสินค้าอีก หรือเมื่อเจ้าหน้าที่ออกไป
บอกกล่าว ตักเตือน หรือทำการจับกุมผู้ค้าแต่ละครั้งก็ได้รับการต่อต้านและติฉินนินทาจากผู้ค้า
และประชาชนผู้พบเห็นทั่วไป ซึ่งในการจับกุมในแต่ละครั้งต้องขี้อแย่งเครื่องมือทำกินหรือ
สินค้าของผู้ค้าหาบเร่ แผงลอย มาเป็นประกันเพื่อทำการเปรียบเทียบปรับ อันเป็นเรื่องที่ต้อง
ฝืนใจทั้งผู้จับ ผู้ถูกจับ และผู้พบเห็น แม้กฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็น
ระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองจะให้อำนาจหน้าที่ในการดำเนินการไว้ก็ตาม จากมาตรการ
การแก้ปัญหา กรณีผู้ประกอบการร้านค้า หาบเร่ แผงลอยของงานเทศกิจ เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด
ดังกล่าวข้างต้นนั้น ไม่สามารถแก้ปัญหาให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดระเบียบที่หรือทาง
สาธารณะได้

จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาว่าผู้ประกอบการค้ามีความคิดเห็นอย่างไรต่อมาตรการการจัดระเบียบการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดและผู้ประกอบการมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นอย่างไรหรือไม่ นอกจากนี้ ยังจะเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ในการนำผลการศึกษาไปกำหนดเป็นแนวทางเพื่อปรับปรุง วางแผนดำเนินการต่อมาตรการดังกล่าวเพื่อการพัฒนาบ้านเมืองต่อไป

คำถามการวิจัย

ผู้ประกอบการค้าภายในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดมีความคิดเห็นต่อมาตรการการจัดระเบียบการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะภายในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการค้าภายในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดต่อมาตรการการจัดระเบียบการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะภายในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้ประกอบการค้าภายในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดต่อมาตรการการจัดระเบียบการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะภายในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

รูปแบบในการศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ คั้งนี้

1.1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการค้าภายในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดต่อมาตรการการจัดระเบียบการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะภายในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้ง 8 มาตรการ ได้แก่

1.1.1 กรณีการตั้งวางสินค้าและวัสดุสิ่งของบนทางเท้า

1.1.2 กรณีการแขวนสินค้าล้ำออกมาแนวเขตของทางเท้า

1.1.3 กรณีการตั้งวางหรือแขวนสินค้าและวัสดุสิ่งของล้ำลงบนผิวจราจร

1.1.4 กรณีการแขวน ผูก ดาก เกี่ยวผ้าใบ หลอดไฟ หรือสิ่งอื่นใดกับต้นไม้ หรือ เครื่องหมายจราจร หรือในที่สาธารณะ

1.1.5 กรณีการตั้งวางสินค้าหรือสะสมวัสดุสิ่งของเกินความจำเป็นบนทางเท้า

1.1.6 กรณีการทำเพิงพักถาวรหรือกึ่งถาวร เพื่อทำการค้าหรือเก็บวัสดุสิ่งของบน ทางเท้า หรือในที่หรือทางสาธารณะ

1.1.7 กรณีการให้เก็บสินค้าหรือวัสดุสิ่งของ ตลอดจนรักษาความสะอาดให้ เรียบร้อยหลังสิ้นสุดระยะเวลาทำการค้าในแต่ละวัน

1.1.8 กรณีการวางวางเหล็ก คอกเหล็ก กรวย แก้ว หรือวัสดุอื่น ๆ ตลอดจนเพนุ เป็นทางลาดเอียงเชื่อมต่อกับทางเท้าของเทศบาล ซึ่งเป็นการกั้นพื้นที่บริเวณหน้าบ้านหรือ หน้าร้านของตนเอง เพื่อมิให้บุคคลอื่นนารถไปจอด

1.2 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้ประกอบการค้าภายในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดต่อ มาตรการการจัดระเบียบการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะภายในเขตเทศบาลเมือง ร้อยเอ็ด อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่การศึกษาครั้งนี้จะศึกษาด้านนผดุงพานิช ภายในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้จะทำการศึกษาเฉพาะข้อมูลจากประชากรที่เป็น ผู้ประกอบการค้า หาบเร่ แผงลอย ที่ประกอบกิจการค้าอยู่บนถนนผดุงพานิช ภายในเขตเทศบาล เมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 203 ร้านค้า

3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้จะทำการศึกษาเฉพาะข้อมูลจากประชากรที่เป็น กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบการค้า หาบเร่ แผงลอย ที่ประกอบกิจการค้าอยู่บนถนนผดุงพานิช ภายใน เขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งนี้ การกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการเก็บ ข้อมูลจะใช้วิธีการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรยามานะ (Yamane)

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษานี้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ภาคเรียนที่ 3/2551 ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - พฤษภาคม 2552

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ให้คำอธิบายคำนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ความคิดเห็นของผู้ประกอบการค้าภายในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดต่อมาตรการการจัดระเบียบ การจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะภายในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมือง จังหวัด ร้อยเอ็ด ดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้ประกอบการค้าต่อมาตรการการจัดระเบียบการจำหน่ายสินค้า ในที่หรือทางสาธารณะ หมายถึง ความรู้สึกและแนวคิดต่าง ๆ ของผู้ประกอบการค้าภายในเขต เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีต่อมาตรการการจัดระเบียบการจำหน่าย สินค้าในที่หรือทางสาธารณะ

2. มาตรการการจัดระเบียบการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ หมายถึง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดที่ออกมาเพื่อใช้เป็นแนวทางให้ผู้ประกอบการค้า ถือปฏิบัติ จำนวน 8 คำนี้

2.1 กรณีการตั้งวางสินค้าและวัสดุสิ่งของบนทางเท้า

2.2 กรณีการแขวนสินค้าล้าออกมาแนวเขตของทางเท้า

2.3 กรณีการตั้งวางหรือแขวนสินค้าและวัสดุสิ่งของล้ำลงบนผิวจราจร

2.4 กรณีการแขวน ผูก ตาก เกี่ยวผ้าใบ หลอดไฟ หรือสิ่งอื่นใดกับต้นไม้ หรือ เครื่องหมายจราจร หรือในที่สาธารณะ

2.5 กรณีการตั้งวางสินค้าหรือสะสมวัสดุสิ่งของเกินความจำเป็นบนทางเท้า

2.6 กรณีการทำเพิงพักถาวรหรือกึ่งถาวร เพื่อทำการค้าหรือเก็บวัสดุสิ่งของบน ทางเท้า หรือในที่หรือทางสาธารณะ

2.7 กรณีการให้เก็บสินค้าหรือวัสดุสิ่งของ ตลอดจนรักษาความสะอาดให้เรียบร้อย หลังสิ้นสุดระยะเวลาทำการค้าในแต่ละวัน

2.8 กรณีการวางรางเหล็ก คอกเหล็ก กรวย เก้าอี้ หรือวัสดุอื่น ๆ ตลอดจนเทปูน เป็นทางลาดเอียงเชื่อมต่อกับทางเท้าของเทศบาล ซึ่งเป็นการกันพื้นที่บริเวณหน้าบ้านหรือ หน้าร้านของตนเองเพื่อมิให้บุคคลอื่นนำรถไปจอด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศดังกล่าวมาใช้ในการปรับปรุง วางแผนดำเนินการต่อมาตรการ การจัดระเบียบการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะภายในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด